

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 Quænam substantialis vnio in Christi morse dissoluta sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

non fuerit proprie coactio, quia ipse voluntate ab- soluta non resistit, si enim resistere voluisset, nulla humana vis contra eum valuisset. Fuit autem vio- lenta, quia fuit contra naturalem inclinationem. Et specialiter in hominibus violenta mors dicitur, quae fit praeter intrinsecam hominis dispositionem, & actionem ac reactionem, ex qua naturalis mors so- let oriri, & fit per applicationem extrinsecæ causæ corruptentis.

Mors Christi omnino libera, ac voluntaria. Obiectio.

D. Thom.

Dico. 4. Mors Christi non fuit naturalis, id est, ne- cessaria, sed potius libera, ac voluntaria, quatenus supernaturali virtute illam impedire potuit, & no- luit, vt in q. 47. artic. 1. satis explicatum reliquimus. Dices ergo male egit Christi anima recedendo à suo corpore voluntate sua, cum posset in illo permane- re. Respondet D. Thomas in dicto quodl. Si anima in sua potestate haberet recedere à corpore, quando vellet, & iterum aduenire, non maioris esset culpa, si corpus dese- reret, quam quod habitator suam deserat domum. Quia er- go Christi anima hanc potestatem habuit, ideo nulla culpa illi fuit sic recedere. Iuxta quam responsionem, etiam si illa anima recederet à corpore optime dispo- sito, nulla esset culpa: imo neque se occidere, esset Christo culpæ tribuendum. Quod quidem in sensu composito verum est. Nam si Christus id fecisset, nulla esset culpa: tamen secundum se, seclusisq; miraculis obiectum illud sese occidendi malum est. Facilius ergo dicitur (quod in dicto etiam art. q. 47. indica- uit D. Thomas) animam Christi non debuisse mira- culo vti, vel ad resistendum causis extrinsecis, ne corpori nocerent, vel ad informandum corpus ca- rens dispositione ad huiusmodi informationem ne- cessaria. Nulla enim vel naturalis, vel diuina lex obligabat ad huiusmodi miraculum efficiendum: sed potius lex charitatis & obedientiæ postulabant, vt propter consummandam hominis redemptionem mortis legibus se subijceret.

SECTIO II.

Quenam substantialis vnio in Christi morte dis- soluta sit.

Separatio a- nima à cor- pore in mor- te Christi facta.

PRIMUM omnium constat in morte Christi factam esse separationem animæ à corpore. In hac enim separatione essentialiter mors hominis consistit, & hanc separationem significauerunt Euangelistæ illis verbis. Exspirauit, seu, Tradidit, vel emisit spiritum. Anima enim spiritum appellatur, vt sancti omnes in- terpretantur, exponentes illa verba, & Athana. lib. D. de Incarnat. Epiph. hæresi. 42. in confutatione. 73. Marcionis. Etrationem Caiet. addit, quia animus, dum viuificat corpus, habet rationem animæ, quia tunc proprie animat: cum vero incipit esse à corpo- re separatus veluti induit rationem spiritus. Quæ ratio (si etymologiam vocis spectemus) non est cõ- temnenda, (si autem vsum,) & anima quoque separata, nomen, anima, retinet, iuxta illud, Non derelinques animam meam in inferno. Pl. 15. & anima cõiuncta vocatur spiritus, iuxta illud, Et inspirauit in eo spiraculum vitæ Gen. 1. Eccl. 12. spiritus rediit ad Deum, qui dedit illum, vbi simul anima separata & coniuncta spiritus appellatur.

Psal. 15. Genes. 1. Eccles. 12.

In morte Christi hu- manitas esse desit.

Durand.

Obiectio.

Responsio.

Hinc sequitur primo in morte Christi desisse esse humanitatem eius. Quia de essentia humanitatis est vnio corporis, & animæ. Vnde etiam fit deper- ditam tunc esse vnionem humanitatis ad Verbum, non per propriam, seu puram, ac præcisam separa- tionem extremorum, sed per destructionem alterius extremi, vt notauit Durand. in 3. d. 21. q. 1. Nam du- rum rerum vnio vtriusque existentiam necessariò supponit, vnde ablata humanitate non potuit man- nere vnio humanitatis ad Verbum. Dices, verum est non mansisse illam vnionem in humanitate, man- sisse tamen in anima, & corpore: atque ita, licet non manserit vnio humanitatis, id est, afficiens, & vni- ens humanitatem: mansit tamen vnio quæ erat hu- manitatis, vniens Verbo animam, & corpus, Respon-

detur hoc quidem recte dici, (si vnio humanitatis ad Verbum nihil addit partialibus vnionibus ani- mæ, & corporis) tamen si verum est, totalem vnio- nem humanitatis partialibus illis vnionibus quic- quam addere, sicut totalitas humanitatis addit ali- quid præter animam, & corpus, saltem modum di- stinctum, necesse est dicere, destructa humanitate, destrui etiam eius vnionem, vt totalem: & forma- liter, ac integre non manere, etsi maneant partiales vniones, ex quibus in re ipsa constabat, sicut etiam non manet humanitas, etiam si maneant partes, ex quibus constabat.

Secundo ex dicto principio inferitur, Verbum in triduo ab instanti mortis non fuisse hominẽ. Quia homo humanitate constituitur: destructa ergo hu- manitate desit esse homo. Dices homo anima con- stituitur: sed Verbum habuit animam, ergo mansit homo. Item, homo constat corpore, & animo, sed tunc Verbum etiã his constabat, ergo. His rationibus vi- dentur moti Hugo Victor. lib. 2. de Sacram. q. 1. c. 11. & Mag. in 3. d. 22. vt dicerent, non obstantẽ morte Christi, Verbum permanisse hominẽ. Sed vt D. Th. supra, & Bonau. & reliqui Theologi in prædi- cta. d. notarunt) grauius lapsi sunt in re Theologi- ca ex falso philosophico principio. Respondetur er- go hominem constitui anima vt forma informante corpus: in morte vero Christi permanisse animam in Verbo vt partialem naturã hypostaticè termina- tam: non vero vt forma informantem. Ac similiter homo constat corpore, & animo, vt partibus essen- tialibus vniam naturam actu cõponentibus: in Ver- bo aut manserunt anima, & corpus post Christi mor- tem, non vt partes actu cõponentes vnã naturã, sed solum vt subsistentes eadẽ Verbi subsistentia, & ideo certum est Verbum in triduo non fuisse hominem.

Dico secundo in Christi morte non fuisse separata à diuinitate corpus, & animam: itaq; non propriis, sed diuina verbi subsistentia subsisterunt. Conclusio est communis Theologorũ cum D. Th. hic & Mag. 3. d. 21. & est certa ex communi traditione & cõsen- su Ecclesiæ. Primũ enim colligitur ex simbolo A- postolorum, in quo sic habetur. Et in Iesum Christum filium eius vnicum Dominum nostrum, qui conceptus est si morte de- de spiritu sancto, natus ex Maria virgine, passus sub Pontio uinitate sep- Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus, descendit ad infer- ros. Quæ omnia dicuntur de filio Dei solum per cõ- municationem idiomaticam propter hypostaticam vnionem. Sicut ergo ex his verbis necessariò infer- tur, quando Christus pependit in cruce, Verbum fuisse naturã humanã hypostaticè vnitum: ita etiam concluditur, cum corpus eius iacuit in sepulcro, vel anima descendit ad inferos, Verbum fuisse illis hy- postaticè vnitũ. Et hoc modo afferri possent hoc loco omnia testimonia patrum asserentium, Christiũ vel Deum sepulcrum esse, vel ad inferos descendisse quæ postea suis locis referemus. Cõfirmari hoc po- test ex alia locutione fidei, scilicet, Deum mortuum esse seu mortem pro nobis accepisse, vt expresse lo- quitur Conc. Tolet. 11. in confessione fidei. Nam si- cut si in instanti conceptionis Christi Verbum non fuisset vnitum corpori, non potuisset vere dici Deus conceptus ex Virgine, ita si non esset vnitum cor- pori mortuo in instanti mortis, non potuisset vere dici Deus mortuus, seu assumpsisse mortem. Sicut etiam, si Verbum dimitteret humanitatem, licet in eodem instãti peccaret, iam Deus non peccaret. Vi- deo dici posse, participium mortuus ampliare ad id, quod est, vel fuit: tamẽ reuera assumpsisse mortẽ, non re- ste ita explicatur, sed requirit vnionẽ cum corpore mortuo, præsertim cum etiã sit concedendũ, Deum surrexisse à mortuis. Nam, teste Paul. ad Col. 1. filius Dei hac ratione est primogenitus mortuorum: De quo idem Paul. Act. 13. interpretatur illud Psal. 2. Filius meus es tu, ego hodie genui te, Nõ autẽ resurgit nisi quod mortuũ iacet; ergo necesse est ad veritatem harum locutio-

Verbi in tri- duo desisse ho- mo esse. Obiectio. Hugo Vict. Magist. Responsio.

D. Thom. Bonauent.

Corpus, et a- nimam Christi filium eius vnicum Dominum nostrum, qui conceptus est si morte de- de spiritu sancto, natus ex Maria virgine, passus sub Pontio uinitate sep- Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus, descendit ad infer- ros. Quæ omnia dicuntur de filio Dei solum per cõ- municationem idiomaticam propter hypostaticam vnionem. Sicut ergo ex his verbis necessariò infer- tur, quando Christus pependit in cruce, Verbum fuisse naturã humanã hypostaticè vnitum: ita etiam concluditur, cum corpus eius iacuit in sepulcro, vel anima descendit ad inferos, Verbum fuisse illis hy- postaticè vnitũ. Et hoc modo afferri possent hoc loco omnia testimonia patrum asserentium, Christiũ vel Deum sepulcrum esse, vel ad inferos descendisse quæ postea suis locis referemus. Cõfirmari hoc po- test ex alia locutione fidei, scilicet, Deum mortuum esse seu mortem pro nobis accepisse, vt expresse lo- quitur Conc. Tolet. 11. in confessione fidei. Nam si- cut si in instanti conceptionis Christi Verbum non fuisset vnitum corpori, non potuisset vere dici Deus conceptus ex Virgine, ita si non esset vnitum cor- pori mortuo in instanti mortis, non potuisset vere dici Deus mortuus, seu assumpsisse mortem. Sicut etiam, si Verbum dimitteret humanitatem, licet in eodem instãti peccaret, iam Deus non peccaret. Vi- deo dici posse, participium mortuus ampliare ad id, quod est, vel fuit: tamẽ reuera assumpsisse mortẽ, non re- ste ita explicatur, sed requirit vnionẽ cum corpore mortuo, præsertim cum etiã sit concedendũ, Deum surrexisse à mortuis. Nam, teste Paul. ad Col. 1. filius Dei hac ratione est primogenitus mortuorum: De quo idem Paul. Act. 13. interpretatur illud Psal. 2. Filius meus es tu, ego hodie genui te, Nõ autẽ resurgit nisi quod mortuũ iacet; ergo necesse est ad veritatem harum locutio-

Conc. Tolet.

Col. 1.

Psal. 2.

Damasce. Gregor. Nyssen.

Athana.

August.

Obiectio. Ambros.

Responsio.

August.

Obiectio. Hilari. Ambros. Mart. 27. Euseb.

Responsio.

locutionum, vt filius Dei manserit corpori vnitus. Præterea est hæc communis Patrum sententia, Damasceni lib. 3. c. 27. ex quo illud axioma manauit. Quod Deus assumpsit, nunquam dimisit. Gregor. Nilse. orat. 1. de Resurrectione. Cum Deus (inquit) totum hominem per sui infusionem, & contemperationem in diuinam naturam transformasset, in tempore, quo passio administrata est, ab altera parte id, quod semel immixtum, & contemperatum erat, non separauit. Nam dona Dei huiusmodi sunt, vt eorum illum pantere non possit, sed animam quidem Deitas à corpore sponte sua disunxit, se autem in vrisque manere ostendit. Et infra ex hac veritate declarat, quomodo simul esse potuerit idem filius Dei in sepulcro, & in paradiso. Quod clarius dixit Athanas. lib. de Incarnat. Christi. Nonne diuisus in duas partes vt homo, & in sepulcro, & apud inferos agebat: & infra inquit. Deitatem nudam non potuisse ad inferos descendere, & expirationem non fuisse. Deitatis translationem, seu transmigrationem: sed anima discessum. Idem latè docet Augustinus tract. 47. in Ioannem. Ratio vero est, quam supra in comment. art. 2. D. Thom. explicatum reliquimus. Hic vero addere possumus, cum Christus statim surrecturus esset in eadem humanitate Verbo hypostatice vnita, non oportuisse, vt relinqueret partes eius, & eas statim reassumeret. Præterea, Verbum assumpsit nostram naturam, ad operandum nostram salutem: sed etiam in morte illam operatum est moriendo, descendendo ad inferos, resurgendo, ergo oportuit semper illam vniōnem conferuare, vt hæc omnia Deus ipse pro nobis operaretur. Tandem, corpus & anima Christi ita fuerunt vnita hypostatice Verbo Dei, vt vniō eorum ad Verbum non habuerit essentialē seu Physicam dependentiam ab vniōne eorum inter se, ergo dissoluta hac vniōne non sequitur illam etiam fuisse dissolutam: Ergo non fuit amissa. Quia quod non est necessarium ad mortem Christi, neque ad nostram salutem, & ad honorem Christi non pertinet: sed potius illi, ac diuinæ gratiæ de rogat, nullo modo afferendum est. Dices ex Ambros. lib. 10. super Lucam, corpus Christi non potuisse mori manens Verbo vnitum, quia cum Verbum sit vita, illo præsentē non potuit mors in Christo locum habere. Respondetur, si (vt Ariani dicebant) Verbum fuisset carni vnitum per modum animæ formaliter viuificantis illam, argumentum locum haberet: tamen, cum illa sententia sit hæretica, facile responderetur, Verbum in se esse vitam, non fuisse tamen vnitum corpori vt formā viuificantem: sed per modum substantiæ, & ideo sicut manet corpus subsistens absque anima, & humana vita, ita potuisse manere corpus vnitum Verbo absque eadem vita: Vnde eleganter August. lib. contra Felicianum. c. 14. Sic mortuus est non recedente vita, sicut passus est non peruent e potentia.

Contra hanc autem veritatem videntur sensisse (vt supra dixi) Hilari. in Matth. & Ambros. in Lucam ita exponentes verba illa Christi, Deus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Et eodem modo videtur loqui Eusebius lic. 4. de Demonst. c. 12. vbi sic inquit. Tamquam homo corpus de more sepeliendum reliquit, ab eodem vero corpore tanquam Deus discessit. Sed horum Patrum sententia, si [vt verba sonant] intelligatur de recessu per separationem hypostasis, omnino vt erronea reiicienda est, nec video probabile fundamentum, quo nitatur. Nam verba illa Christi Domini, vt quid dereliquisti me? longe diuersum sensum habent. scilicet de desertione, per carentiam omnis gaudij, & consolationis, qua acerbæ passionis pœna, ac tristitia mitigaretur. Possent autem dicti Patres (vt supra dicebam) exponi de separatione quoad protectionem carnis: quod necessarium videtur in Ambros. Neque enim dicere quis audebit, illum existimasse, diuinitatem fuisse corporis Christi loco animæ, cū ergo dicit cum diuinitas vita sit, non posset caro mori, nisi

ab ea separaretur, necessario exponendus est per metaphoram loqui. Ad eum modum, quo apud Theodoretum in reprehensione 12. Anathematismi Cyrilli ex persona eiusdem Cyrilli referuntur hæc verba. Non passus Deus Verbum carni vnitus: sed caro coniuncta Deo Verbo, & secundum suam indulgentiam propria sustinuit. Non enim passio vel mors facta fuissent, nisi ipse permisisset. Nam si anima præsentē non sit mors, quomodo Deo præsentē, nec solum præsentē simpliciter: sed etiam coniuncto secundum summam quandam, & ipsi soli comprehensibilem vniōnem, turbaret eius templum, vel passio, vel mors? Quæ verba ipse Cyrillus in responsione admittit. Vnde necesse sunt in prædicto sensu intelligenda.

Vltimo hic inquiri poterat, quæ communicatio idiomaticum ex hac vniōne oriatur, de quo videri possunt dicta supra prior tom. q. 16. & aliquid addemus infr. q. 5. arti. 1. circa sol. ad 3. Rursus tractandū supererat, an idem sentiendum sit de sanguine in passione effuso: mansisse, scilicet vnitum Verbo in triduo. De hac vero re dicemus commodius infra disput. 47. lect. 3.

SECTIO III.

Utrum in morte Christi aliqua noua generatio, vel hypostatice vniō intercesserit.

Hæc quæst. non habet locum in anima Christi Domini. Quia ex illa nihil generari poterat, nec noua vniō in ea fieri, quia prior cōseruata satierat, vt Verbo vnita maneret. Quamquam dubitant aliqui an fuerit necessarium priorem vniōnem dissolui, & nouam fieri, sed sine dubio id necesse non fuit, quia [vt diximus] late in superiori tom. q. 6. [partes, scilicet anima & corpus, secundum se, ac prius natura fuerunt vnita Verbo independentē à tota humanitate. Procedit ergo quæstio in corpore Christi, & duplex dubitatio in ea continetur, altera physica est altera Theologica.

Physica dubitatio est, an in corpore Christi recedente anima, introducta fuerit alia forma substantialis. Videtur enim hoc necessarium fuisse iuxta principia philosophiæ, ne materia māsset sine forma substantiali: hac enim de causa in vniuersum necessarium est, corruptionem vniōis esse alterius generationem: in contrarium vero est, quia si alia forma esset introducta, non mansisset idem corpus: quia variata forma non manet idem compositum: consequens autem est contra modū loquendi Scripturæ, & sanctorum Ioann. 19. Hic accessit ad Pilatum. vt tolleret corpus Iesu, Psal. 19. Caro mea requiescet in spe. vnde Athan. epist. ad Epictetum contra Hæreticos, Corpus quidem cruciatus pariebatur, fluxitque ab illius latere sanguis, & aqua: idem tamen, quia templum Verbi, deitate adimplebatur. Et in Rescripto ad Liberium dixit, Eandem carnem Christi fuisse obnoxiam passionibus, & morti, & affixam in cruce, & postea resuscitatū. Similiter, Leo Pap. Serm. 1. de Ascensione. Ad sananda (inquit) infidelium cordium vulnera, clauorum, & lancearum seruata vestigia, vt non dubia fides, sed constantissima scientia teneretur, eam naturam in Dei patris consessuram throno, quæ iacuerat in sepulcro. Et similia fere habet August. lib. contra Felicianum. c. 14. & Serm. 3. de Ascensione, Offi intra sepulcri angustias paulo ante conclusa, Angelorum catibus inseruntur, Greg. hom. 29. in Euangelia. & alij Patres agentes de sepultura, Ascensione, & Resurrectione Domini.

Propter hæc aliqui Theologi dixerunt in corpore Christi defuncti nullam formam substantialem fuisse introductam, quamuis non omnes eodē modo. Alijenim in vniuersum putant idem vsu venire in quauis hominis morte. Existimant enim recedente anima manere formam corporeitatis solā, eamq; ad materiam conferuandam sufficere. Hæc fuit

Theod. Cyrill.

Dubium Physicum

Ioann. 19. Psal. 19. Athanas.

Leo Papæ

August. Gregor.

Opinio defuncti corporis